

Programmeerkader masterprogramma's

Deze notitie biedt het kader voor de programmering van de masteropleidingen en programma's voor 2015-2016. Vanwege de dringende noodzaak tot bezuinigingen en de heel korte termijn waarop we ombuigingen moeten realiseren is voor deze aanpak gekozen. Op de langere termijn zal er meer fundamenteel nagedacht moeten worden over het totale masteraanbod, de noodzaak tot profilering daarvan en het preciezer in kaart brengen van de output van de programma's. De Graduate School maakt na de herprogrammering in het kader van de "brede labels" bij het aanbieden van haar Masters onderwijs onderscheid op drie niveaus:

- Opleiding (CROHO¹ label + studieduur, staat vermeld op het diploma)
- Programma (bundeling van vakken binnen één opleiding, daar werven we mee en deze staat vermeld op het diplomasupplement)
- Specialisatie (bundeling vakken binnen een programma, staat alleen bij de talen op het diplomasupplement)

Elke masteropleiding heeft een in het CROHO vastgelegde studieduur van 60, 90 of 120 EC.

Bij het omzetten van de oude opleidingsnamen naar de brede opleidingsnamen (labels) in 2012 is met het ministerie afgesproken dat een student recht heeft op het diploma van een bepaalde opleiding als hij minimaal 2/3e van de vakken binnen die opleiding heeft gevolgd.

Met deze afspraak kunnen we ons de vrijheid permitteren om één derde van de opleidingen met vakken van andere – inhoudelijke verwante- opleidingen te vullen of met vakken die verschillende opleidingen gemeenschappelijk hebben. De afspraak impliceert dat het minimum aan opleidingsspecifiek onderwijs per opleiding respectievelijk 42, 60 en 84 EC moet behelzen.

Masters van 60 punten

Een basisprogramma van 42 EC *per masteropleiding* bestaat altijd uit:

- 18 EC Scriptie
- 24 EC Vakken en/of tutorials

De ontbrekende 18 EC worden 'ingekocht' bij een andere opleiding, of worden samen met een andere opleiding ontwikkeld.

Omdat het overgrote deel van het masteraanbod op programmaniveau is geprogrammeerd en niet op opleidingsniveau werken we dit overkoepelende kader hier verder uit op programmaniveau:

Een basisprogramma van 42 EC per masterprogramma bestaat altijd uit:

- 18 EC Scriptie
- 12 EC Vakken en/of tutorials

De ontbrekende 30 EC worden 'ingekocht' bij een ander programma waarbij minimaal 12 EC moet worden ingekocht bij een programma dat bij dezelfde opleiding hoort. Of een programma de ruimte krijgt om het totaal van de ontbrekende 30 EC (dus inclusief de 12 die sowieso binnen de opleiding moet blijven) geheel of gedeeltelijk te vullen met 'eigen' aanbod op programmaniveau wordt door de volgende prestatiefactoren bepaald:

¹ Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs

- Hoogte van de instroom (over 2 jaar gemiddeld)
- Behaalde diploma's (nominaal + 1; over 2 cohorten)
- Aantal behaalde studiepunten per programma
- Vakrendement.

Na de vaststelling van de basisprogramma's kan gespecificeerd worden of een programma zich kwalificeert voor een of meer eigen keuzevakken op basis van bovenstaande prestatiefactoren. Bij de programmering verdient het aanbeveling om vanuit het totaal van de 60 EC te denken en een aantrekkelijk en coherent profiel voor het programma na te streven. Daarbij is het belangrijk dat de opleidingsdirecteuren in samenwerking met elkaar tot een aanbod van gemeenschappelijke vakken komen die relevant zijn voor meerdere programma's.

Voor het tweejarige masterprogramma Wijsbegeerte van een bepaald wetenschapsgebied geldt voor het wijsbegeertedeel van 60 EC ook het bovenstaande kader.²

Uitzonderingen

Niet alle masteropleidingen bieden programma's aan, een enkele bijvoorbeeld Philosophy, en een deel van de masteropleiding Geschiedenis biedt specialisaties aan.

Voor specialisaties met een instroom van meer dan 25 studenten geldt hetzelfde programmeerkader voor het basisprogramma als hierboven staat beschreven voor een masterprogramma.

Specialisaties met een instroom van minder dan 25 studenten zullen hun specialisatievakken alleen kunnen aanbieden als zij deze kunnen verdienen met de prestatiefactoren, of als deze worden gegeven door bijzonder hoogleraren.

De masterspecialisaties in de schooltalen vormen een uitzondering op deze regel. De specialisaties in de schooltalen (Nederlands uitgezonderd; geldt ook voor Russisch en Italiaans) zijn verdeeld over twee verschillende programma's, namelijk:

- Het programma Linguistics of European Languages (binnen de opleiding Taalwetenschap / Linguistics en
- Het programma Literature and Culture (binnen de opleiding Letterkunde / Literary Studies).

Studenten die willen doorstromen naar de lerarenopleiding van een van deze talen moeten voldoende vakken hebben gevolgd in de doeltaal om toegelaten te worden tot de lerarenopleiding. Zij moeten in de keuzeruimte van hun specialisatie (bijv. Spaanse taalkunde binnen Linguistics) het verplichte vak van het andere programma in dezelfde doeltaal kiezen (in dit voorbeeld Spaanse letterkunde binnen Literary Studies). Dit veronderstelt dat er per schooltaal één vak taalkunde en één vak letterkunde in de doeltaal moet worden aangeboden. Het aanbod Masterlanguage moet ook betrokken worden bij de programmering voor de opleidingen Taalwetenschappen, Letterkunde, Oudheidstudies en Neerlandistiek.

De ontbrekende 18 EC aan vakken kunnen worden 'ingekocht' bij een ander programma.

² Voor de tweejarige master Conservering en restauratie en het programma Western Esotericism gelden andere programmeerregels. Deze programma's worden extern gefinancierd, waarbij aan eisen voldaan moet worden die buiten het nieuwe programmeerkader vallen.

Duale masters van 90 punten

Een basisprogramma van 60 punten bestaat altijd uit:

- 18 EC scriptie
- 30 EC leerwerktraject
- 12 EC vakken en/of tutorials

De ontbrekende 30 EC aan vakken moet worden 'ingekocht' bij een andere opleiding, bijvoorbeeld een verwante éénjarige master. Alleen als een duale masteropleiding genoeg verdient met prestatiefactoren kan het een deel van de ontbrekende 30 EC aan vakken zelf aanbieden dan wel gezamenlijk aanbieden met een andere opleiding.

Deze prestatiefactoren zijn:

- Behaalde diploma's (over 2 cohorten gemiddeld)
- Aantal behaalde studiepunten
- Vakrendement.

Voor de duale master van 120 punten geldt hetzelfde kader, behalve dat het leerwerktraject daar uit 60 EC in plaats van 30 EC bestaat.

Research masters van 120 punten

Een basisprogramma van 84 EC per opleiding bestaat altijd uit:

- 18 EC Scriptie
- 12 EC Thesis project
- 24 EC Kernvakken
- 12 EC Gemeenschappelijk kernvak
- 18 EC Tutorials

Sommige research masters bieden nu meer dan 24 EC aan kernvakken aan. Of dat zo kan blijven hangt niet alleen van de wenselijkheid tot profilering af, maar ook van de rendementen van de opleiding. Helaas is bij veel van de rMA's de instroom te laag om 36 EC aan kernvakken te kunnen financieren. Tegelijkertijd dient zich een oplossing voor dit probleem aan door ontwikkelingen in het onderzoek die tot convergenties leiden. De GSH stelt zich daarom ten doel om voor alle rMA's gezamenlijk of voor verwante clusters één kernvak te ontwikkelen van 12 EC, dat bij voorbeeld gericht is op onderzoekmethodes of op het schrijven van aanvragen voor een promotieonderzoek. Een andere invulling kan zijn om per research school een gemeenschappelijk vak te maken voor de research masters die daaraan gekoppeld zijn.

De ontbrekende 36 EC moet worden 'ingekocht' bij een andere opleiding, bijvoorbeeld een verwante éénjarige master. De research masters krijgen geen formatie/uren om dit aanbod zelf te ontwikkelen, zij moeten gebruik maken van het vakkenaanbod in de éénjarige Master's. 12 van deze 36 EC kan door de student gevolgd worden bij een van de landelijke onderzoekscholen, daarvan wordt dan in ieder geval 10 EC gefinancierd door Duurzame Geesteswetenschappen.

Groepsgrootte en werkvormen

Vakken met een instroom van minder dan 6 studenten worden in de vorm van tutorials aangeboden. De urennormering voor tutorials is lager dan voor een vak, namelijk 15 uur per student voor een tutorial van 12 EC. Een tutorial kost dus maximaal 75 uur.

Vakken met een instroom tussen de 10 en de 25 plannen we als één werkgroep. Bij meer dan 25 aanmeldingen wordt de werkgroep in tweeën gesplitst.

Opleiding vs Programma

De 32 masteropleidingen die de GSH aanbiedt zijn onderverdeeld in 66 masterprogramma's en het is om inhoudelijke redenen en vanwege de gemaakte afspraken bij de invoering van de brede labels verstandig om ons te concentreren op de programma's en specialisaties.

Het dagelijks bestuur heeft met de medezeggenschap criteria opgesteld voor het opstarten én het opheffen van *masterprogramma's* (zie notitie criteria en procedure opheffen en initiëren masterprogramma's FGw, d.d. 23 augustus 2014). Het bestuur heeft zich gecommitteerd aan het aanbieden van het huidige aantal programma's. De vastgestelde criteria voor het opstarten dan wel opheffen van masterprogramma's bieden handvatten om het huidige aanbod te toetsen en moeten in combinatie met het de bezuinigingsdoelstelling en het maken van basisprogramma's zorgen voor herziening van het vakkenaanbod en de samenwerking binnen de huidige masterprogramma's. Criteria voor het opstarten van een nieuw programma zijn:

- De te verwachten instroom is na twee jaar minimaal 15.
- Het programma kan na twee jaar financieel zelfstandig draaien. d.w.z. het rendement in termen van aantal studiepunten/diploma's is dekkend voor de inzet van de docenten. In de verantwoording dient opgenomen hoe de financiering gedekt wordt. Dit kan onder andere gerealiseerd worden door vakken te delen met andere programma's, of door gebruik te maken van vakken van andere programma's. Dit laatste criterium stelt in feite dat een programma rendabel moet zijn op basis van de output aan studiepunten en diploma's.

De notitie "criteria" is heel expliciet over de stappen die uiteindelijk tot de opheffing van een programma kunnen leiden. Redenen om opheffing van een programma voor te stellen zijn:

1. Een te lage instroom (minder dan 15 nieuwe studenten per jaar) over een periode van minimaal drie jaar;
2. Onvoldoende diplomarendement voor een periode van minimaal 3 jaar (minder dan 50% van de studenten behaalt het diploma in een studieduur van nominaal + 1 jaar);
3. Een overall onvoldoende score tijdens een visitatieronde;
4. Slechte evaluaties door studenten van de vakken en het programma als geheel, over aaneengesloten periode van minimaal drie jaar.

De notitie stelt verder dat als er sprake is van slechts één van de vier bovengenoemde redenen er in overleg met de Graduate School een verbeterplan opgesteld wordt. Als er geen verbetering optreedt, dient de Graduate School samen met de opleidingsdirecteur een voorstel in tot opheffing van het programma. Het opheffen van programma's is een meerjaren-traject dat zorgvuldig wordt doorlopen.

De staande afspraken met betrekking tot de financiële zelfstandigheid van de huidige programma's en de onlangs door de decaan opgedragen bezuinigingsdoelstelling, vereisen een grondige evaluatie op basis van de hierboven beschreven criteria. Tegelijkertijd is het noodzakelijk vast te stellen welke vakken onderdeel uitmaken van de basisprogramma's én welke vakken niet. Van die laatste categorie zal vervolgens worden vastgesteld of het aanbieden hiervan financieel haalbaar is voor een opleiding of dat het huidige vak moet worden afgeschaft of vervangen door een gemeenschappelijk aangeboden vak.

10 oktober 2014, Roos Numan, Dirk van der Meulen, Bé Bernini, Jan Willem van Henten.